

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 1. aprīlī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0092(COD)

7808/22
ADD 4

CONSOM 78
MI 246
COMPET 203
ENER 118
ENV 313
SUSTDEV 75
DIGIT 73
CODEC 421
IA 36

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2022. gada 31. marts

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs *Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN*

K-jas dok. Nr.: SWD(2022) 86 final

Temats: KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA, ar ko attiecībā uz patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, nodrošinot viņiem labāku aizsardzību pret negodīgu praksi un viņu labāku informētību, groza Direktīvu 2005/29/EK un Direktīvu 2011/83/ES

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 86 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 86 *final*

Briselē, 30.3.2022.
SWD(2022) 86 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

[...]

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,
ar ko attiecībā uz patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, nodrošinot
viņiem labāku aizsardzību pret negodīgu praksi un viņu labāku informētību, groza
Direktīvu 2005/29/EK un Direktīvu 2011/83/ES

{COM(2022) 143 final} - {SEC(2022) 166 final} - {SWD(2022) 85 final}

Kopsavilkuma lapa
Ietekmes novērtējums par iniciatīvu, kuras mērķis ir iespēcināt patērētājus zaļās pārkārtošanās procesam
A. Rīcības nepieciešamība
Kāda ir problēmas būtība un kāpēc problēma ir nozīmīga ES mērogā?
<p>Šis ietekmes novērtējums liecina, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> patērētājiem trūkst uzticamas informācijas par produktu ilgtspēju (vidiskajiem raksturlielumiem, darbmūžu, remontējamību); patērētāji saskaras ar maldinošu komercpraksi (produktu agrīnu novecošanos, organizāciju īstenotu zaļmaldināšanu, ilgtspējas marķējumu un digitālās informācijas rīku pārredzamības un ticamības trūkumu). <p>Tas ir pretrunā Eiropas zaļā kursa mērķim, proti, radīt apstākļus, lai pārorientētos uz vidiski ilgtspējīgāku ekonomiku un sabiedrību, – panākt “zaļo pārkārtošanos”.</p> <p>Šīs problēmas ir nelabvēlīgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> patērētājiem, rosinot viņus izdarīt neizdevīgas izvēles, mazinot viņu uzticēšanos pašlaik pieejamajai vidiskuma informācijai un neļaujot viņiem aktīvi sekmēt zaļo pārkārtošanos; uzņēmumiem, kas piedāvā patiesi ilgtspējīgus produktus, salīdzinājumā ar tiem uzņēmumiem, kuri to nedara. Un dažiem uzņēmumiem arī rodas risks, ka, ES valstīs sākot ieviest iepriekš identificēto problēmu atšķirīgus valsts līmeņa risinājumus, radīsies nevajadzīgi lielas atbilstības ievērošanas izmaksas. <p>Visbeidzot, pašlaik netiek pienācīgi risināta neilgtspējīga patēriņa izvēles radītā ietekme uz vidi. Novērtējumā ir identificēti divi galvenie faktori:</p> <ol style="list-style-type: none"> tirgus nepilnība, jo uzņēmumiem nav pietiekamu ekonomisku stimulu sniegt informāciju par produktu ilgtspēju vai izbeigt identificēto praksi; nepietiekami pielāgoti ES noteikumi, kā rezultātā valstu iestādēm ir grūti efektīvi risināt identificētās problēmas.
Kas būtu jāpanāk?
<p>Iniciatīvas mērķi ir šādi:</p> <ol style="list-style-type: none"> nodrošināt ES vienotā tirgus raitu darbību gan patērētāju, gan tirgotāju labā; uzsvērt patēriņa nozīmi ES klimata mērķu sasniegšanā un vides aizsardzībā. <p>Attiecībā uz pieprasījumu iniciatīvai būtu jāsamazina nelabvēlīgie apstākļi patērētājiem, jāpalielina patērētāju uzticēšanās un jāspēcina patērētāji aktīvi piedalīties zaļās pārkārtošanās procesā. Attiecībā uz piedāvājumu tās mērķis ir uzņēmumiem nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un juridisko noteiktību.</p> <p>Konkrētie mērķi ir šādi:</p> <ol style="list-style-type: none"> dot patērētājiem iespēju pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus par pirkumu (veicināt ilgtspējīgu patēriņu); izskaust komercpraksi, kas maldina patērētājus attiecībā uz ilgtspējīga patēriņa izvēli; nodrošināt ES tiesību aktu labāku un konsekventāku piemērošanu.
Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)?
Patērētāju tiesību aizsardzība ir ES valdību un ES kopīgā kompetencē (“dalītā kompetence”), tāpēc Eiropas Savienībai ir pilnvaras vajadzības gadījumā rīkoties.

Iniciatīvas mērķis ir risināt problēmas, kuras ir plaši izplatītas un kurām ir vienādi cēloņi visā ES. Tā kā ES valstis īpašus tiesību aktus problēmu risināšanai izstrādā vienpusēji, ES mēroga rīcība saskaņā ar šo iniciatīvu samazinātu vienotā tirgus juridisko sadrumstalotību un sekas, ko rada šķēršļi pārrobežu tirdzniecībai un neviendabīgs patērētāju aizsardzības līmenis.

Visbeidzot, klimata pārmaiņas un vides degradācija neapstājas pie valstu robežām – neilgtspējīgs patēriņš vienā valstī var ietekmēt citas valstis. Tādējādi kopīga rīcība ES līmenī varētu efektīvāk risināt šo problēmu visā ES.

B. Risinājumi

Risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais variants (ja ir), iemesli (ja nav)

Novērtējumā ir noteikti vairāki vēlamie politikas risinājumi, kas nodrošinātu šīs iniciatīvas saskanīgumu ar citām iniciatīvām, kuras pašlaik tiek gatavotas (Zaļuma norāžu iniciatīvu un Ilgtspējīgu produktu iniciatīvu).

Zemāk minētie vēlamie risinājumi paredz atsevišķu rīcību un vairākos gadījumos paredz vispārīgus noteikumus, kurus abas pārējās iniciatīvas lietderīgi papildinās:

1. informēt par ražotāja sniegtas ilgziturbas komercgarantijas esamību vai neesamību un par laikposmu, kurā tiek sniegti programmatūras bezmaksas atjauninājumi;
2. attiecīgā gadījumā / ja ir pieejama informācija – norādīt remontējamības indeksu vai sniegt citu attiecīgu informāciju par remontu;
3. aizliegt ar agrīnu novecošanos saistītu konkrētu praksi;
4. paredzēt noteikumus, lai nodrošinātu vidiskuma norāžu godīgumu, tostarp aizliedzot konkrētas zaļmaldināšanas prakses;
5. paredzēt noteikumus, lai nodrošinātu ilgtspējas marķējumu un ilgtspējas informācijas rīku pārredzamību un uzticamību.

Kādā veidā?

- 1. un 2. risinājums tiks īstenots, mērķtiecīgi grozot Patērētāju tiesību direktīvu (Direktīvu 2011/83/ES);
- 3., 4. un 5. risinājums tiks īstenots, mērķtiecīgi grozot Negodīgas komercprakses direktīvu (Direktīvu 2005/29/EK).

Kādus produktus šie grozījumi skars?

- Attiecībā uz 1. risinājumu – visas preces, izņemot programmatūras atjauninājumus, kas ir būtiski tikai konkrētām precēm. Turklāt tika nolemts, ka tirgotājiem informācija par to, ka ražotājs nav sniedzis ilgziturbas garantiju, būtu jāsniedz tikai attiecībā uz enerģiju patērējošām precēm.
- Netika definēts, uz kuriem produktiem attiecinātu 2. risinājumu (pasākumu piemēros, ja attiecīgā informācija būs jādara pieejama saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem).
- Līdzīgi arī netika definēts, uz kuriem produktiem attiecinātu 3., 4. un 5. risinājumu, jo šos pasākumus piemēros konkrētai komercpraksei neatkarīgi no attiecīgā produkta.

Kāds ir dažādu ieinteresēto personu viedoklis? Kuru risinājumu katra no ieinteresētajām personām atbalsta?

Patērētāju apvienības kopumā atbalsta vēlamos politikas risinājumus. Attiecībā uz 1., 3. un 4. risinājumu tās dotu priekšroku pasākumiem, kas ir vērienīgāki nekā ierosinātie.

Uzņēmumu apvienības uzskata, ka izraudzītais 1. un 4. risinājums ir efektīvs, taču norāda arī uz mērenajām izmaksām, ko tie radītu. No to puses ir zināma pretestība pret 3. risinājumu saistībā ar šķietami augstajām izmaksām. Tomēr no visu ieinteresēto personu grupas, šķiet, tieši tās uzskata, ka 5. risinājums ir efektīvs.

Valstu iestādes kopumā atbalsta dažādus izraudzītos risinājumus, it īpaši 3., 4. un 5. risinājumu, jo tie atvieglotu to

izpildes darbu.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādi ir vēlamo risinājumu sniegtie ieguvumi?

Patērētāji kopumā gūtu diezgan lielu labumu.

Viņiem būtu iespēja **pieņemt labāk pamatotus lēmumus**, pateicoties tam, ka:

- tirdzniecības vietā būtu vieglāk pieejama informācija par ražotāja sniegtas ilgizturības komercgarantijas esamību un par laikposmu, kurā tiek sniegti programmatūras bezmaksas atjauninājumi, un šī informācija būtu uzticamāka;
- būtu pieejama informācija par remontējamības indeksu vai cita attiecīga informācija par remontu;
- tiktu veikti pasākumi, lai novērstu zaļmaldināšanu, agrīnu novecošanos un nepārredzamu un neuzticamu ilgtspējas marķējumu un digitālās informācijas rīku izmantošanu.

Tiktu arī labāk **aizsargātas** viņu **tiesības**:

- viņiem būtu vieglāk redzams, kuriem produktiem ražotājs sniedz garāku ilgizturības komercgarantiju, un vieglāk izlemt, vai tas atbilst viņu vajadzībām;
- viņus mazāk maldinātu melīgas vidiskuma norādes un neuzticami/nepārredzami ilgtspējas marķējumi un digitālās informācijas rīki;
- produkti, ko viņi iegādājas, nesabojātos agrāk, nekā to patērētājs sagaida.

Vide

Patērētājiem būtu lielākas iespējas izvēlēties ilgtspējīgus produktus (ražošanai būtu mazāka ietekme uz vidi, būtu sagaidāms, ka tie kalpos ilgāk un tos varēs labot biežāk, nekā tas notiek tagad).

Uzņēmumi

Pārrobežu tirdzniecībai būtu mazāk šķēršļu, kādus potenciāli varētu radīt atsevišķu ES valstu ieviesti vienpusēji pasākumi. It īpaši 3., 4. un 5. risinājums radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, jo to mērķis ir izskaust dažu tirgus dalībnieku pielietoto negodīgo praksi.

Vēlamā risinājuma izmaksas

Papildu izmaksas uzņēmumiem radīsies, sniedzot informāciju par komercgarantijām attiecībā uz ilgizturību, programmatūras bezmaksas atjaunināšanas laikposmiem un remontu.

Tomēr šīm izmaksām vajadzētu būt ierobežotām, un, lai gan, iespējams, tās tiks novirzītas uz patērētājiem, nav paredzams, ka tās negatīvi ietekmēs pieprasījumu, it īpaši tāpēc, ka patērētāji slieksies maksāt par produktiem, kuri kalpo ilgāk vai kurus ir vieglāk salabot.

Arī zaļmaldināšanas un agrīnas novecošanās novēršana radīs papildu izmaksas, taču galvenokārt tiem uzņēmumiem, kuri pašlaik piekopj šādu praksi. Tie uzņēmumi, kuri šādu praksi nepiekopj, faktiski gūs labumu, ko sniedz vienlīdzīgi konkurences apstākļi, jo darbība šajā ziņā notiks skaidrāk.

Paredzot noteikumus, lai nodrošinātu ilgtspējas marķējumu un ilgtspējas informācijas rīku pārredzamību un ticamību, lielākas izmaksas radīsies tām organizācijām, kas tos īsteno. Izmaksas, iespējams, tiks novirzītas uzņēmumiem, kuri izmanto šādus marķējumus, taču tie var arī nolemt nākotnē izmantot mazāku skaitu marķējumu.

Valstu iestādēm radīsies izmaksas, kas saistītas ar jauno pienākumu izpildi. Tomēr dažas iestādes ir norādījušas, ka, ņemot vērā pašreizējo noteikumu īstenošanā pastāvošās grūtības un vajadzīgos resursus, skaidrāki noteikumi par

zaļmaldināšanu un agrīnu novecošanos tām faktiski var radīt ietaupījumus.

Jāņem vērā arī tas, ka dažādo risinājumu kombinēšanai būtu jārada noteikti apjomradīti ietaupījumi, kas saistīti ar izpildes izmaksām un izmaksām uzņēmumiem (piemēram, izmaksas, kuras saistītas ar iepazīšanos ar jaunajiem pasākumiem un iekšējām pārbaudēm).

Ietekme uz MVU un konkurētspēju

Saskaņā ar spēkā esošajiem ES tiesību aktiem patērētāju tiesību aizsardzības jomā maziem, vidējiem uzņēmumiem vai mikrouzņēmumiem izņēmumi nav paredzēti, jo tas būtu pretrunā patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu vispārējam mērķim. Tas neatbilstu arī MVU interesēm, jo patērētāju tiesību aizsardzības līmenis būtu zemāks un līdz ar to būtu mazāka uzticēšanās, iepērkoties pie tiem.

Tāpēc MVU rastos iepriekš minētās izmaksas. Tomēr tie gūtu labumu, ja tirgū pastāvētu godīgāka prakse, kas radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kā arī samazinātu šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai, izvairoties no potenciālas dažādu tiesību aktu sadrumstalotības visā ES, dažādām valstīm piemērojot atšķirīgus risinājumus.

Vai tiks būtiski ietekmēts dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?

Saistībā ar jauno noteikumu izpildi valstu pārvaldes iestādēm radīsies papildu izmaksas, lai gan 4. un 5. risinājums faktiski varētu radīt ietaupījumus, un, apvienojot izraudzītos risinājumus, rodas noteikti apjomradīti ietaupījumi.

Izraudzīto risinājumu pamatā ir arī uzlabojumi, ko rada nesenās izmaiņas tiesību aktos attiecībā uz izpildi.

Vai ir paredzama cita būtiska ietekme?

Nav konstatēta nekāda cita būtiska ietekme, t. sk. uz valstīm ārpus ES.

Risinājumi ir novērtēti arī attiecībā uz to saskanību ar citiem tiesību aktiem un saistītajām iniciatīvām, kas tiek gatavotas, un šis aspekts ir rūpīgi ņemts vērā, izraugoties vēlamos risinājumus. Visi izraudzītie risinājumi ir izstrādāti tā, lai papildinātu spēkā esošos tiesību aktus un atvieglotu to izpildi.

Proporcionalitāte

Kā norādīts iepriekš, mēs esam noteikuši vairākus vēlamos politikas risinājumus, lai nodrošinātu, ka šī iniciatīva atbilst zaļuma norāžu un ilgtspējīgu produktu iniciatīvām, kas pašlaik tiek gatavotas.

Izraudzītie risinājumi tiek uzskatīti par samērīgiem, ņemot vērā pašreizējo kaitējumu patērētājiem, sagaidāmos ieguvumus saistībā ar patērētāju labklājību, izmaksas, kas radīsies uzņēmumiem un pārvaldes iestādēm, un paredzamo pozitīvo ietekmi uz sabiedrību, samazinot CO₂ emisijas un cita veida ietekmi uz vidi.

Risinājumi, kas radītu ļoti lielas izmaksas uzņēmumiem, vai nu netika izraudzīti, vai arī tika noraidīti agrīnā posmā.

D. Turpmākā rīcība

Kad politika tiks pārskatīta?

Papildus tam, ka tiks veikta regulāra uzraudzība, mēs ierosinām trīs gadus pēc iniciatīvas īstenošanas ziņot par to, cik labi tā darbojas.